

Posudek bakalářské práce Jiřího Šoukala

Edukace a výchova dítěte s mentálním postižením

Jiří Šoukal získal námět své bakalářské práce na základě vlastní praxe, práce s mladým mužem s mentálním postižením a dětskou mozkovou obrnou. Pracuje s ním již více let, proto měl dost podkladů.

Přestože to v textu není uvedeno, lze práci rozdělit na část teoretickou a praktickou (kapitoly 2 a 3 a kapitoly 4 až 6). Cíl práce je sice v úvodu formulován, ale stylisticky velmi nesrozumitelně a tudíž nejednoznačně. Vzhledem k tomu, že autorův klient má dětskou mozkovou obrnu kombinovanou s těžkou mentální retardací, jsou tato dvě postižení popsána v teoretické části. A to poměrně podrobně z více úhlů pohledu, ale bez vztahu ke konkrétnímu klientovi, o kterém se píše v části praktické.

V praktické části je nejprve uvedena rozsáhlá kasuistika Petra, opět bez bližšího zaměření ke konkrétnímu cíli. Za nejcennější z celé práce považuji kapitolu 4.3, ve které je popsán individuální vzdělávací plán, autor konkrétně popisuje, jak bylo některých cílů dosaženo. To má velký smysl pro praxi. Součástí práce je i dotazník. Respondenty byli jednak členové bližší i širší rodiny Petra, jednak odborníci, kteří s Petrem pracují. Smyslem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda postoje obou stran k Petrovi jsou rozdílné a jak se Petr chová v různých prostředích.

K bakalářské práci mám následující připomínky a poznámky:

1. V práci zcela chybí propojení kapitol. Čtenář se vůbec nedozví, proč jsou v práci zařazeny konkrétní kapitoly, jaký mají vztah k cíli. Není zřejmé, co jsou vlastní názory a zkušenosti autora, nenajdeme žádné shrnutí kapitol.

2. Práce s literaturou není důsledná. Autor odkazuje na jednotlivosti, ale celé pasáže zřetelně převzaté z literatury nejsou citovány. Týká se to např. kapitol 3.2, 3.4, 3.6 a dalších.

3. Připomínky mám také k používané odborné terminologii. Velmi málo je respektován princip „people first“, pro člověka bez postižení je používán pojem „zdravý“ člověk, což je také nesprávné.

4. Uvedená kasuistika nemá jasnou strukturu, není rozdělena do jednotlivých podkapitol. Témata jsou řazena nahodile (viz např. poslední odstavec na s. 25), informace se opakují (udržování čistoty, schopnost chůze, nasazování kruhů na trn...). Znovu se ukazuje, že autor neměl při psaní textu na zřeteli žádný cíl.

5. Proč je zařazena kapitola 5 Osobní a pedagogický asistent? Jsou v ní uvedeny jen definice, znovu není zřejmý cíl a opakují se již známé informace. Jak vymezuje asistenta pedagoga a osobního asistenta zákon 563/2004 o pedagogických pracovnících a zákon 108/2006 o sociálních službách?

6. V praktické části není respektována nová školská legislativa. Pomocná škola musela být nejpozději od školního roku 2006/2007 přejmenována na základní školu speciální. Jistě by bylo přínosem, kdyby si student zjistil, co se píše o vzdělávání a integraci osob s těžkým mentálním postižením ve školském zákoně č. 561/2004. Nenajdeme ani zmínku o vyhlášce č. 73/2005, ve které se vymezují podmínky individuálních vzdělávacích plánů.

7. K dotazníkovému šetření: Realizovat dotazníkové šetření, ve kterém bychom zkoumali případné rozdílné postoje rodiny a odborníků k dětem s postižením není špatný nápad. Mohlo by to být námětem samostatné práce. V práci Jiřího Šoukala je toto šetření jen dodatkem celého textu bez jakéhokoliv teoretického podkladu. Čtenář se nedozví, proč by rodina a odborníci měli mít odlišný pohled na výchovu Petra konkrétně, ale i obecně. Výzkum

není metodicky popsán, nevíme, jak v blízkém kontaktu jsou respondenti s Petrem, jakou roli hraje vztah rodičů k Petrovi, nevíme o jaké odborníky se jedná. (V praktické části se nedozvíme, kdo z odborníků s Petrem pracuje, přestože v teoretické části je tomuto tématu věnována celá kapitola.) Respondenty autor rozdělil jen podle věku, sám ale toto dělení hned relativizoval. Student se poctivě snažil o vyhodnocení dotazníku, nakonec ale i tato část vyznívá jako souhrn jeho vlastních zkušeností s klientem.

8. Práce je problematická po stylistické stránce, především v místech, kde autor nevycházal z literatury (úvod, závěr a některá místa praktické části). Velmi ale cením to, že v textu nenajdeme žádné pravopisné chyby ani překlepy.

Celkově je z textu zřejmé, že autor se práci s lidmi s mentálním postižením věnuje rád, uvědomuje si její smysl a má mnoho zkušeností. Některé věci považuje za samozřejmé a proto je při psaní práce nevyužil. A to je škoda. Znovu musím konstatovat, že největším přínosem pro čtenáře je kapitola 4.3, ve které jsou popsány konkrétní postupy práce a zkušenosti s Petrem.

Práci doporučuji k obhajobě. Prosím Jiřího Šoukala, aby se při ní vyjádřil k poznámkám uvedeným v tomto posudku a vyjádřil, proč je přesvědčen, že vzdělávání osob s mentálním postižením má smysl a jakým způsobem je možné ho realizovat.

Doporučuji hodnotit stupněm D – uspokojivě.

V Perálci dne 14.7.2007

Mgr. Marie Ortová
vedoucí bakalářské práce